

HET KAN BETER!

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2014-2018
SP SMALLINGERLAND

SP

ZES REDENEN OM OP DE SP TE STEMMEN

1. **Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan met de daarbij behorende basisbehoeften.**
2. **Investeren in mensen en niet in prestigeprojecten.**
3. **Mensen werken niet onder het minimumloon.**
4. **Actief verzet van de gemeente tegen de landelijke bezuinigingen!**
5. **De zorg is een recht, geen gunst!**
6. **Een leefbaar en duurzaam Smallerland, ook voor de toekomst!**

INHOUD

	pagina
Voorwoord	3
Sociale zaken	4
Werkgelegenheid	5
Zorg	6
Onderwijs	8
Veiligheid	9
Openbaar bestuur	10
Milieu	11
Wonen	12
Verkeer en openbaar vervoer	13
Financiën	14

VOORWOORD

Het wordt tijd dat de manier waarop de gemeente bestuurt wordt veranderd in een meer menselijke benadering van de politiek. De afgelopen jaren heeft de SP bewezen verder te kijken dan de gevestigde manier van politiek bedrijven. Hierbij laten wij ons leiden door drie kernbegrippen: Menselijke waardigheid, Gelijkwaardigheid en Solidariteit.

Dankzij de SP zijn er diverse zaken aan de kaak gesteld en verbeterd. Voorbeelden zijn het onderzoek naar de angstcultuur onder het gemeentelijk personeel, belangenverstrengeling bij de directie van de sociale werkvoorziening Caparis en een initiatief tot legalisering van de wietteelt. Drachten zal de komende jaren nog veel last ondervinden van de bouwputten die gevolg zijn van de prestigeprojecten waar het huidige college zo gek op is. De SP vindt het nu eerst wel genoeg en investeert liever in mensen dan in bakstenen. In dit verkiezingsprogramma kunt u lezen hoe wij ons daar de komende vier jaar op straat, in de raad en wat ons betreft in het gemeentebestuur voor gaan inzetten!

SOCIALE ZAKEN

Voor de SP is een sociaal en barmhartige houding van de gemeente erg belangrijk. Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan en de daarbij behorende basisbehoeften. Belangrijk hierbij is het zelfstandig functioneren van mensen. Dit is vaak maatwerk, waarbij er een onderling vertrouwen moet zijn tussen de gemeente en mensen die gebruik moeten maken van de diverse regelingen.

De komende jaren zal het aantal mensen dat afhankelijk is van een uitkering toenemen. Onze gemeente moet ook voor deze mensen een plek blijven waarin niemand wordt buitengesloten. Uiteindelijk is het beste voor zowel de gemeente als haar inwoners om een goed sociaal vangnet te hebben.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Eerlijk loon voor eerlijk werk, dus geen betaling van arbeid onder het minimumloon.
2. Ruimhartig omgaan met minimabeleid en aansluiten bij de behoeften van de mensen.
3. Er wordt niet bezuinigd op het minimabeleid, sterker nog, we trekken het minimum voor alle regelingen op naar 120% van de bijstandsnorm.
4. Schaf de leenbijstand af.
5. Sociaal schuldenbeleid in samenwerking met andere instanties zoals woningcorporaties en energiebedrijven zodat huisuitzettingen en afsluitingen van gas, water of elektrisch worden voorkomen.
6. Noodloket bij sociale zaken voor acute problemen.
7. Al het geld dat bestemd is voor armoedebestrijding wordt ook alleen uitgegeven aan armoedebestrijding.

WERGELEGENHEID

Voor de menselijke waardigheid is het belangrijk te kunnen voorzien in het eigen onderhoud. Werken kan hieraan een bijdrage leveren. Daarom moet iedereen die dat kan recht hebben op werk. Daarnaast moet werk wel lonend zijn en zijn wij tegen werken onder het minimumloon.

De werkeloosheid in onze gemeente is hoog. In het verleden is arbeidsbemiddeling en re-integratie door de gemeente op afstand gezet. De resultaten van deze trajecten zijn teleurstellend. In de gemeenteraad wordt dit geweten aan de crisis, terwijl aan de andere kant het falen van het beleid juist werkzoekenden persoonlijk wordt aangerekend. Dat kan en mag niet! We moeten weer terug naar wederzijds vertrouwen om tot een oplossing te komen. Belangrijk is dat hierbij de gemeente zelf weer een grotere rol gaat spelen.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Richt leerwerkmaatschappijen op in de buurten en dorpen die de taak van UWV-Werkbedrijf en re-integratiebureaus overnemen.
2. Schaf de re-integratiebureaus af. De gemeente neemt de taak van arbeidsbemiddeling en eventuele (bij-)scholing op zich.
3. Werken bij de leerwerkmaatschappij levert een loon op.
4. Deelname aan de scholingen levert een toeslag op de uitkering op.
5. De hele buurt wordt bij de leerwerkmaatschappij betrokken. Ook scholen, wijkverenigingen, sportclubs, bedrijven en instellingen horen hierbij.
6. Re-integratie trajecten bij Caparis en Pauropus stoppen en de Sociale werkplaats wordt weer voor de oorspronkelijke doelgroep.
7. De gemeente Smallingerland bestrijdt actief uitbuiting en onderdrukking van alle mensen die binnen haar grenzen leven en werken.
8. Eerlijk loon voor eerlijk werk, dus geen betaling van arbeid onder het minimumloon.
9. Wanneer er niet voor iedereen werk is, moeten we toe naar een herverdeling.
10. De gemeente moet zoeken naar bedrijven die aansluiten op de aanbodzijde van de arbeidsmarkt.
11. Maatschappelijk verantwoord ondernemen. (mens, milieu en maatschappij) wordt door onze gemeente in actief beleid omgezet, zowel intern als extern.
12. Duurzaamheid moet een prioriteit zijn bij zowel bestaande als nieuw aan te trekken bedrijven.

ZORG

Veel landelijke regelingen met betrekking tot de gezondheidszorg worden neergelegd op het bord van de gemeente. Helaas gaat dit hand in hand met enorme bezuinigingen. Niemand kiest ervoor om ziek te worden en het basisuitgangspunt moet dan ook vertrouwen zijn en goede zorg voor iedereen, ongeacht het sociale netwerk. Ook hier zijn de kernbegrippen menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de mensen die zorg ontvangen, maar ook naar de mensen die de zorg geven, zoals thuiszorgmedewerkers.

Volgens de SP kunnen mensen het best in hun vertrouwde omgeving blijven wonen, waarbij gekeken moet worden naar individuele behoeften. Huisartsen en andere zorgverleners spelen de belangrijkste rol in het in kaart brengen van deze zorgbehoeften. Onnodige bureaucratische regelingen moeten worden tegen gegaan.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Protest van de gemeente tegen de bezuinigingen in de zorg.
2. Het recht op zorg blijft behouden.
3. Al het geld dat bestemd is voor zorg wordt ook alleen uitgegeven aan zorg.
4. De thuiszorg wordt niet meer Europees aanbesteed.
5. Kleinschalige, intieme verpleging en verzorgingstehuizen bouwen in buurten en dorpen.
6. Meer mogelijkheden bieden tot woningaanpassing.
7. Buurtgezondheidscentra in elke buurt en dorp. Hierin werken huisartsen, wijkverpleegkundigen, de fysiotherapeut, maatschappelijk werker en de psycholoog samen.
8. Een consultatiebureau voor ouderen. Veel problemen kunnen hiermee in een vroeg stadium aangepakt worden. Te denken valt aan het onderkennen van opkomende dementie.
9. De verantwoordelijkheid voor hulp en zorg thuis geven aan zelfstandig opererende buurtzorgteams geleid door wijkverpleegkundigen. Zij verlenen en organiseren zorg, van aanmelding en beoordeling tot uitvoering.
10. De indicatie organen (CIZ en SCIO) worden afgeschaft, de huisartsen gaan de indicaties voor zorg doen en adviseren de gemeente.
11. Alle acties aangaande zorg dienen als doel te hebben dat mensen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen.
12. Mantelzorgers moeten goed worden ondersteund door onze gemeente.

OVER DE SCHUTTING

De neerleggen van een aantal landelijke taken bij de gemeente komt neer op een keiharde bezuinigingsronde. Drie belangrijke zorgtaken worden bij de gemeenten over de schutting gegooid zonder dat daar voldoende geld tegenover staat. De gemeente heeft noch de expertise noch de financiële middelen in huis om deze taken goed uit te voeren. Doordat onze gemeente beleidsvrijheid heeft bestaat de kans dat het recht op zorg veranderd in een gunst. De keus is aan de gemeente hoe het geld verdeeld.

Jeugdzorg

De jeugdzorg wordt een verantwoordelijkheid van onze gemeente. Binnenkort moeten wij de provinciale jeugdzorg, de jeugdbescherming, de reclassering, de jeugd GGZ en de zorg voor licht verstandelijke gehandicapte jeugd uitvoeren. Veel taken hiervan zijn voor onze gemeente nieuw, en onze gemeente heeft ervoor gekozen dat het systeem van de zorg van de grond af aan opnieuw opgebouwd gaat worden. Gevaar hierbij is dat het wiel opnieuw uitgevonden moet worden en dat we lange tijd met 'kinderziekten' van het systeem zitten waar de jeugdzorg onder zal gaan lijden. Tevens is onduidelijk hoeveel geld wij voor het uitvoeren van deze taken gaan krijgen, duidelijk is wel dat het veel minder gaat worden dan er nu voor beschikbaar is.

Participatie wet

De uitvoering van de participatiewet wordt overgeheveld naar de lokale overheden, waarmee de wet Werk en Bijstand, de Sociale Werkvoorziening en de Wajong grotendeels een gemeentelijke taak worden. In de bijstandswet wordt opgenomen dat je een tegenprestatie moet leveren voor een uitkering. Er wordt ruim 1,9 miljard bezuinigd op de WSW bedrijven, Wajong en re-integratie. Door de bezuiniging worden veel (geestelijk) gehandicapten de WSW bedrijven uitgejaagd en door de tegenprestatie zullen veel mensen onder het minimum loon moeten gaan werken, zonder dat daar een baan garantie tegen overstaat.

AWBZ

De algemene wet bijzonder ziektekosten wordt onderdeel van de Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO), waarvan de gemeente de uitvoerder is. In onze gemeente is al veel besproken over hoe deze zorgtaak te gaan uitvoeren, echter grote onduidelijkheid hierbij is hoeveel geld de gemeente van het rijk/zorgverzekeraar gaat krijgen.

ONDERWIJS

Goed onderwijs is volgens de SP een prioriteit. Met goed onderwijs kan de jeugd zijn talenten ontwikkelen en een goede plaats in de samenleving verwerven. Hierbij moet gekeken worden naar de opbrengsten van onderwijs in plaats van scholen alleen als kostenpost te zien. Volgens de SP kunnen kleinere scholen, ingebed in buurt of dorp, een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid van de directe omgeving. Bereikbaarheid en toegankelijkheid moeten hierbij goed zijn. Overheidsbeleid met betrekking tot het passend onderwijs wordt goed in de gaten gehouden. Ieder kind verdient een plek waarbij het zich het best kan ontplooiën.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Houd de school in de buurt. Kijk niet alleen naar de kosten, maar houd ook rekening met wat de scholen zelf willen
2. De luchtkwaliteit van de scholen moet beter bewaakt worden.
3. De richtlijn zou moeten zijn; maximaal 200 leerlingen voor het basisonderwijs en 600 voor het voortgezet onderwijs.
4. Meer verslavingsprojecten in basis- en voortgezet onderwijs.
5. Meer huisbezoeken om leerlingenuitval efficiënter te bestrijden.
6. De gemeente moet er naar streven om het gevarieerde onderwijsaanbod te handhaven.
7. Er zijn veilige fiets- en wandelroutes bij scholen.
8. Omwille van veiligheid wordt het chaotische verkeer en parkeren tijdens halen en brengen in overleg met scholen en ouders gestroomlijnd. Wanneer dit niet voldoende werkt worden maatregelen zoals herinrichting, eenrichtingsverkeer of parkeerverbod worden ingevoerd.
9. Zowel de school, ouders, buurtbewoners en de overheid maken samen plannen om de verkeersveiligheid rondom scholen te vergroten
10. Iedere wijk en dorp moet zijn eigen school, wijkcentrum/dorpshuis, ouderenvoorziening en gezondheidscentrum krijgen/behouden.
11. Kleine scholen moeten samenwerken om opheffing te voorkomen. Ook als dat ten koste gaat van de identiteit.

VEILIGHEID

De SP pleit voor een veilige en leefbare buurt. Buurtagenten spelen hierbij een grote rol. Daar mag niet op gekort worden en de gemeente moet er dan ook alles aan doen om deze agenten te behouden voor onze buurten. Ook de SVS (Stichting Veiligheidszorg Smallerland) speelt een belangrijke rol in de veiligheid. Het is belangrijk dat het blauw op straat zichtbaar blijft. De inzet van gemeente moet gericht zijn op preventie en daardoor moet de nadruk liggen op betere voorzieningen in de buurt, jongerenwerk, een goed functionerende jeugdzorg en een vangnet voor schooluitval.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Buurtcentra, eventueel in combinatie met gezondheidscentrum, vormen een centraal punt voor de veiligheid in de buurt. De buurtagent en maatschappelijk werker zijn hier te vinden.
2. Politie en SVS zijn zichtbaar aanwezig in de uitgaanscentra van Smallerland en op knelpunten in de wijken.
3. De wietteelt wordt door de gemeente zelf ter hand genomen of onder toezicht van de gemeente gesteld. Door deze legalisering zal de overlast, veroorzaakt door criminele organisaties, verdwijnen.
4. Wij zien bestuurlijk de SVS als een onderdeel van de gemeentelijk organisatie, echter in de uitvoering voor haar publieke taak kan de politieleiding de SVS aansturen.

OPENBAAR BESTUUR

De gemeenteraad zou het voor het zeggen moeten hebben in de gemeente. Wij worden steeds weer geconfronteerd met het feit dat door gemeenschappelijke regelingen (GR) zoals de sociale werkvoorziening(Caparis), de raad niet kan beslissen voor haar eigen burgers maar sterk afhankelijk is van de andere gemeenten in de regeling.

Ook is het niet altijd duidelijk namens wie de gemeente naar haar burgers communiceert, de raad of het college. Via bijvoorbeeld de Breeduit. Als de de gemeente het met minder geld moet gaan doen snijden we eerst in eigen vlees.

ONZE VOORSTELLEN:

1. De gemeente moet uit de gemeenschappelijke regeling Caparis stoppen en de Sociale werkvoorziening zelf weer gaan regelen.
2. Laat herindeling niet alleen een zaak zijn van bestuurders, maar laat de mensen meebeslissen over de toekomst van hun gemeente.
3. Wij zijn tegen herindeling van onze gemeente: Onze gemeente heeft een goede omvang qua bestuur, de afstand tussen bestuur en burger is hier goed en wij hoeven dus ook niet fuseren met omliggende gemeenten.
4. Mogelijkheid tot het houden van referenda in de gemeente instellen.
5. We stoppen met de Breeduit. Alle informatie van de gemeente komt weer in een onafhankelijk lokaal nieuwsmedium.
6. Het aantal wethouders wordt teruggebracht naar 3 FTE. Het mogen wel meer dan drie mensen zijn, maar die werken dan parttime.
7. De vergoedingen voor de raadsleden worden met 20 procent verlaagd.
8. Wachtgeldregeling afschaffen.

MILIEU

De rol van de overheid bij het in- en uitvoeren van milieu maatregelen mag niet onderschat worden. Pas wanneer de overheid duidelijke regels en doelen opstelt waarmee milieu vraagstukken opgelost kunnen worden, pas dan zullen consumenten en bedrijven investeringen gaan doen in duurzaamheid. Ondanks het hoge ambitie niveau van Smallingerland is van deze mooie plannen weinig terecht gekomen. Bedrijven worden te weinig gecontroleerd door de gemeente en de provincie. Particulieren en bedrijven maken amper gebruik van de subsidiemogelijkheden om duurzaam te bouwen.

Wij willen werk maken van de doelstelling van onze gemeente om 5% van het energieverbruik in Smallingerland duurzaam op te wekken. En alhoewel deze doelstelling er al ruim 10 jaar ligt denkt de SP dat dit ook werkelijk haalbaar is. Hiervoor is het wel nodig om vijf windmolens te plaatsen op gemeente grond. Tevens moet opwekking van zonne-energie door particulieren en bedrijven beter gestimuleerd worden. Er moet niet teveel energie gestoken worden in gemeente overschrijdende initiatieven (zoals windmolens langs A7, windparken op zee) ontwikkelingen hiervan gaan te langzaam en onze gemeente kan dan de regie niet meer voeren.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Bedrijven die zich in Smallingerland willen vestigen dienen de meest milieuvriendelijke productiemethoden te hanteren; tevens moeten ook de reeds gevestigde bedrijven aan deze normen gaan voldoen.
2. Onze gemeente moet inzetten op onze grote binnenhaven.
3. Duurzaam bouwen moet meer gestimuleerd en aantrekkelijker worden.
4. De uitstoot van broeikasgassen wordt beperkt, door energie te besparen en meer te investeren in wind- en zonne-energie. Deze bewezen 'conventionele' duurzame energie bronnen hebben voorrang op nieuwe 'ambitieuze' plannen.
5. Wij ondersteunen initiatieven 'van de grond op' voor duurzame energie
6. CO2 opslag en biobrandstoffen zijn geen oplossing voor de huidige problemen rondom fossiele brandstoffen
7. Kernenergie is geen oplossing voor ons energieprobleem zolang er geen oplossing voor radioactief afval is. Daarom zullen wij ons blijven inzetten dat zowel onze gemeente als Fryslân nee blijft zeggen tegen kernenergie.
8. Schaliegas is geen oplossing voor ons energie probleem zolang dit niet veilig gewonnen kan worden zonder gebruik van schadelijke chemicaliën.
9. Wanneer daken verwijderd moeten worden i.v.m. asbest, wordt gestimuleerd deze te vervangen door daken van- of met zonnecollectoren.
10. Wij houden de wooncorporaties aan de afspraak van de provincie om 50.000 huurwoningen van zonnepanelen te voorzien

WONEN

Sinds de sociale volkhuisvesting in de uitverkoop is gedaan en we momenteel midden in een financiële crisis zitten is het voor starters op de woningmarkt moeilijk om aan een betaalbare huur- of koopwoning te komen. Daarnaast moeten woningbouwverenigingen sinds 2013 de verhuurderstoeslag aan het rijk afdragen. Dit is voor hun de 'laatste druppel' en nu lukt het hun geheel niet meer om 'winst' te maken en wordt hun laatste mogelijkheid om nog (sociale woningen) te bouwen ontnomen.

De gemeente voert te weinig de regie bij het ontwikkelen en uitvoeren van bouwplannen maar laat deze teveel over aan projectontwikkelaars. Er wordt in onze gemeente, vooral in Drachten, te weinig gedifferentieerd gebouwd. Op deze manier ontstaan eenzijdig samengestelde wijken. Voorbeelden hiervan zijn: Het Fennepark, De Sanding, De Singels, Himsterhout en het Drachtstervaartplan. Deze wijken zijn alleen toegankelijk voor de hogere inkomens. Huurders zijn veelal aangewezen op andere wijken zoals Noord-Oost, de Swetten, de Bouwen en de Venen. Huurders die wel willen doorstromen naar goedkope koopwoningen hebben daartoe niet de mogelijkheden.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Bouw niet alleen dure woningen in goedkope wijken, maar bouw ook betaalbare woningen in dure wijken.
2. Meer aandacht voor de snel groeiende groep ouderen. Mensen zoveel mogelijk, zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen op hun stekkie. Woning aanpassen, indien nodig.
3. Levensloop bestendig bouwen.
4. Renoveren gaat voor slopen.
5. Maak het mogelijk dat bewoners na herstructurering van hun wijk op hun oude plek, voor dezelfde maandhuur terug kunnen keren.
6. Het mogelijk maken dat jongeren zoveel mogelijk in de dorpen kunnen blijven wonen, om de vergrijzing tegen te gaan.
7. Bouw geen megalomane gebouwen op plaatsen waar deze niet passen.
8. Maak meer sociale woningbouw mogelijk door het verlagen van de grondprijzen.
9. De verkoop van (goedkope) huurwoningen moet zoveel mogelijk worden tegengegaan. Voor de groep met lagere inkomens dient er altijd een aantal goedkope (betaalbare) woningen beschikbaar te blijven.

VERKEER EN OPENBAAR VERVOER

Veilig verkeer is in Smallingerland een belangrijk goed. De gemeente heeft al veel gebieden tot 30 km/u zones verklaard, echter de daadwerkelijke aanpassingen aan de weg laten regelmatig op zich wachten. En zolang dit niet gebeurt zal de politie niet gaan handhaven en zal het verkeer niet langzamer gaan rijden. Gelukkig rijdt er in Smallingerland een service bus. Echter de service en frequentie zouden beter kunnen.

Onze gemeente heeft veel geëxperimenteerd met 'shared space'. Dit principe is heeft iets van 'het recht van de sterkste'. Terwijl wij juist vinden dat de zwakkeren (lees: ouderen en kinderen op de fiets), beschermd moeten worden in het verkeer. Het passeren van een shared space kruising geeft velen een onveilig gevoel en daarom vermijden bv ouderen deze kruising. Dit vinden wij ongewenst.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Er komen geen nieuwe parkeergarages bij in het centrum.
2. De twee transferia, met gratis of goedkoop openbaar vervoer, aan de rand van de bebouwde kom kunnen uitkomst bieden voor verkeersdrukte en parkeerders.
3. De servicebus moet in alle wijken en dorpen rijden en de reistijden moeten worden verruimd.
4. Vanuit alle wijken dient het centrum voor fietsers goed, snel en veilig bereikbaar te zijn door comfortabele en vrij liggende fietspaden.
5. In de nabijheid van scholen dient het parkeren van auto's ontmoedigd te worden.
6. Er komen geen nieuwe 'Shared-Space' initiatieven in Smallingerland.
7. De gemeente zorgt ervoor dat vervoersmaatschappijen zich houden aan de prestatieafspraken.

FINANCIËN

De financiën van Smallingerland zijn nu nog op orde, maar er komen bezuinigingen aan. De keuze om WMO-reservegeld te gebruiken om het Drachtster Vaart project van te bekostigen is een betreurenswaardige beslissing. Investerings moeten volgens de SP gericht zijn op het welzijn van de mensen die leven in de gemeente Smallingerland. Het uitgangspunt mag daarom nooit gericht zijn op het prestige van de gemeente. Dat het prestige van de gemeente door bovenstaand SP-beleid stijgt is alleen maar meegenomen. Hoe dan ook: we kunnen elke euro maar 1 keer uitgeven. In dit verkiezingsprogramma hebben we laten zien hoe wij denken dat het geld uitgegeven moet worden.

ONZE VOORSTELLEN:

1. Haalbare plannen ontwikkelen en uitvoeren, gericht op het welzijn van de mensen.
2. Het gemeentebestuur moet zich op alle mogelijke manieren actief verzetten tegen de bezuinigingen opgelegd door het rijk.
3. Er dienen extra financiële middelen te komen voor specifiek armoedebeleid en sociaal beleid in zijn algemeenheid.
4. Zo weinig mogelijk inschakelen van externe adviesbureaus.
5. Om financiële voordelen te verkrijgen moet samenwerking tussen verschillende instellingen kunnen, maar wij zijn tegen nieuwe gemeenschappelijke regelingen.